

PROCESIJE V STARI IN NOVI LJUBLJANI

A. POTOČNIK

Papež Klemen XIV. je ukinil leta 1771. precej praznikov in določil, da smejo biti procesije le v križevem ali prošnjem tednu, o Telovem in ob času stiske, če jih odredi škofijski ordinariat. Dvorni dekret z dne 21. julija 1785. pa je vse procesije, razen pravkar omenjenih, sploh prepovedal.

S tem se je spored procesij v Ljubljani skrčil na najmanjši del, a se je od takrat do danes zopet znatno pomnožil.

Redne procesije v letu 1940., katerih pregled naj omogoči primerjanje sodobnega sporeda procesij s prednjima zgodovinskima, so te-le:

Velikonočne procesije so na veliko soboto popoldne in zvečer ali pa na velikonočno nedeljo zjutraj. V soboto so nastopne: popoldne v uršulinski cerkvi presv. Trojice, v cerkvi sv. Nikolaja ali v stolnici, v trnovski cerkvi sv. Ivana Krstnika, pri Sv. Petru, v frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja in pri Sv. Jakobu, zvečer ob osmih pa pri Sv. Jožefu ali očetih jezuitih, v cerkvi prebl. Marije Device pomočnice kristjanov ali v Križankah in v moščanski cerkvi sv. Družine. Na velikonočno nedeljo zjutraj so procesije v cerkvi presv. Srca Jezusovega ali pri očetih lazaristih, pri Sv. Antonu Padovanskemu na Viču in v salezijanski cerkvi prebl. Marije Device pomočnice kristjanov na Rakovniku, v frančiškanski cerkvi sv. Frančiška Serafinskega v Šiški, v cerkvi sv. Cirila in Metoda pri Sv. Krištofu in v salezijanski cerkvi sv. Terezike Deteta Jezusa na Kodeljevem.

Potresna procesija. Po strašnem potresu, ki je o veliki noči 1895. leta razmajal Ljubljano v njenih temeljih, so se zaobljubili ljubljanski verniki skupno s knezoškofom dr. Jakobom Missio, da bodo prirejali sleherno leto na veliko nedeljo popoldne slovesno procesijo z Najsvetejšim, da bi obvaroval Bog mesto in njegovo prebivalstvo v bodoče podobne nesreče. Pro-

cesija gre dandanes iz stolnice v cerkev sv. Jožefa na Zrinjskega cesti. Sprva, prav za prav dokler še ni bila zgradena ta cerkev, pa je prihajalo verno ljudstvo iz vsega mesta in njegove okolice v procesijah k Sv. Petru. Kadar je bilo ali je še zdaj na rečeno nedeljo skrajno slabo vreme, se opravijo vse pobožnosti v cerkvi, kjer je izpostavljeno sv. Rešnje Telo.

Iz vseh devetih ljubljanskih župnijskih cerkev odhajajo procesije *na sv. Marka dan* in *o križevem*.

Na praznik sv. Rešnjega Telesa so procesije v stolnici, pri Sv. Petru, v Trnovem, pri Sv. Krištofu, v Šiški in na Viču. V nedeljo po tem prazniku izidejo procesije iz cerkev Marijinega oznanjenja, sv. Jakoba in sv. Družine.

Razen navedenih procesij sta med letom še dve, in sicer: prva *tretjo nedeljo po veliki noči* odnosno v *nedeljo po varstvu sv. Jožefa* z Najsvetejšim v jezuitski cerkvi, druga pa *v nedeljo po godu prebl. Marije Device pomočnice kristjanov* v rakovniški cerkvi, pri kateri nosijo lepo okrašen Marijin kip, ki je sicer na velikem cerkvenem oltarju.

Izbrani tu sledeči primeri naj vzbude nekoliko predstavo o izrednem sijaju, s katerim je prirejala procesije baročna doba!

Višek sijaja je dosegala vsekakor in nedvomno daleč znana *procesija na veliki petek*, ki so jo uvedli leta 1617. z nenavadno spretnostjo očetje kapucini. Procesija je izšla pozno v mraku iz njihove cerkve, stoječe v sedanji Zvezdi. Ob bajni razsvetljavi, prirejani z baklami in svečami, so med sprevodom uprizarjali razne dogodke iz Odrešenikovega trpljenja kakor tudi iz sv. pisma stare in nove zaveze. Velikanske množice ljudstva iz mesta in z dežele so se z odlično gospodo vred udeleževale teh obhodov. Ta procesija je tako zelo slovela, da se je govorilo o njej, da je ni lepše, pobožnejše in daljše v nobeni drugi deželi. Dne 24. marca omenjenega leta je krenila procesija prvič iz kapucinske cerkve po ljubljanskih cestah, ulicah in trgih.

Oče Romuald, škofijski kapucin, je sestavil spored sprevoda in zložil potrebne pesmi. Pri procesiji se je

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 30 (v lastnem poslopiju)

Podružnica: Beograd, Uzun Mirkova 10

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-depósitos itd.

Telefon: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84 Naslov za brzojavke; Kredit Ljubljana

MRAK STANE

SOBNI DEKORACIJSKI
SLIKAR IN PLESKAR

LJUBLJANA
PRED ŠKOFIJO 19

TELEFON 3405

videlo štirinajst podob, uprizorjenih deloma na odrih, deloma na vozovih.

Prva podoba je prikazovala raj in greh prvih staršev. Na odru so bili prvi starši s svojimi otroki, angel z mečem v družbi soangelov in hudič. Njim so sledile razne obrtniške bratovščine z banderi. Angeli so nosili: prvi kelih, drugi mošnjo z denarjem, ostali pa šibo, vrv, kelih, plašč, ključ, gobo, krono, lestvico in petelina.

V drugi podobi je jezdila na belem konju z lavorjevim vencem na glavi in oborožena s puščico zmago nosna smrt. Za njo se je pomikala duhovna smrtna konjenica, v kateri so bili papež z dvema kardinaloma in škof, ki sta ga spremljala kanonika in višnjevi obleki, potem so šli papežev poslanec, rdeče oblečen

kanonik, župnik in dva kaplana. Vsi navedeni so predstavljali duhovno smrt. Med svetno smrtno konjenico je jahala kot prva smrt z zastavo, za njo pa so se vrstili cesar in dva plemiča, kralj in zopet dva plemiča, nadalje nadvojvoda in dva volilna kneza, grof, baron in deželni plemič, plemenitniki, župan, kmet in berač. Papež, cesar in kralj so jahali posamič, drugi pa po trije in trije skupaj. Zaključek je tvorila smrtna pehota velike in male smrti.

Med drugo in tretjo podobo so leta 1734. vtaknili pekel, v katerem so bili Lucifer s hudičevo konjenico, starček hudič, hudič z zastavo in hudič z drevesom. Štirje hudiči so vlekli na verigi pogubljenjo dušo. Za njimi je jezdil Kristus na oslu, potem pa sta šla belo oblečena dečka z oljkovima vejicama v rokah in pojoča hosiano nemško in slovensko. Šest velikih apostolov, rdeče napravljenih, je zaključilo podobo.

Četrto podobo — zadnjo večerjo — sta vozila konja. Na vozu se je pogovarjal Kristus z dvanajstimi apostoli o dogodkih med zadnjo večerjo.

Peta podoba je prikazovala na konju polkovnika, za katerim sta jezdila na oslicah narednika s helebardama. Za temi jezdecami so šli dva bobnarja s piskačem v sredi, dvanajst mož suličarjev in oddelek grenadirske ali pa dragonske konjenice. Nato je jahal Samson, a za njim je šlo zopet dvanajst suličarjev in oddelek konjenice.

Šesta podoba je predstavljala krvavi pot. Šestnajst mož je neslo Oljsko goro. Kristus v beli obleki in obdan od petih angelov je potil krvavi pot. Ta skupina je bila na odru, za katerim se je godilo tole: Hudiči so vodili na vrveh Judeža Iškarijota. Njemu so sledili peš bobnar in četa dečkov s poleni v rokah, na konjih pa štirje farizeji z rdečimi čepicami. Za njimi so vlekli štirje židi Jezusa. Velika duhovna Ana in Kajfež s po dvema levitoma ob straneh sta jezdila. Pilata sta spremljala plemiča, katerih eden je nosil univalo in ročko, drugi pa brisačo. Na koncu podobe je jezdil na konju Herod, ki sta mu drugovala plemiča.

Sedma podoba — bičanje. Podoba je prikazovala na odru tri žide, ki so bičali Jezusa, ki je bil v spremstvu dveh angelov. Oder je nosilo šestnajst mož, za katerimi so stopali spokorniki in spremljevalci trpečega Kristusa, vsi z velikimi križi na ramah.

Osma podoba je kazala kronanje. Na odru, ki ga je nosilo tudi šestnajst mož, so bili štirje angeli in trije židi, ki so kronali Jezusa s trnjem.

SUHE BARVE, OLNJATE BARVE, LAKE, EMAJL-LAKE, FIRNEŽE
ter vse pleskarske in slikarske
potrebščine kupite najugod-
neje pri domači tovarni

MEDIĆ-ZANKL

TOVARNE OLJA, FIRNEŽA, LAKOV IN BARV

družba z o. z.
LJUBLJANA

FRANC SMOLE

železolivar-
na — uliva
po modelih
in skicah

TRATA 18
ŠT. VID
nad Ljubljano

VOJNI RIZIKO

v zvezi z življenjskim zavarovanjem sprejema pod zelo ugodnimi pogoji

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI

v novem poslopiju
Gajeva ulica št. 2

TELEFONSKE ŠTEVILKE: 21-75, 21-76, 21-77

Deveta podoba je bila sestavljena iz obupanega Jeronima, ki mu je sledilo šestnajst črno oblečenih puščavnikov z rdečimi križi na ramah in množica spokornikov.

Deseta podoba: Ecce Homo! Dvajset mož je nosilo oder s sedmimi osebami, ki so bile: Pilat, farizej, po dva žida in angela. Prvi je prelomil palico in jo vrgel pred Kristusa, za katerim so stopali štirje farizeji s črnimi klobuki ter se je pomikal voz s križema, namenjenima obema razbojnikoma, ki sta bila skupaj zvezana. Nato so korakali Veronika, Kristus s križem na rami, ob straneh dva, trije židi. Za njimi so stopale žalostna Mati božja, Marija Magdalena, Marija Salome, Marija Kleofa in še neka druga Marija. Potem je jezdilo še pol turške konjenice, a kot zadnji je jahal Longin.

Enajsto podobo, predstavljajočo Odrešenika na križu, so peljali trije konji, in jih je vodilo šest mož. Pod križem sta bila Magdalena in poželenje (Cupido), zadaj pa štiri osebe, predstavljajoče takrat znane dele sveta: Evropo, Azijo, Afriko in Ameriko.

Dvanajsta podoba je kazala Mater božjo sedem žalosti. Oder, na katerem so bili Marija z dvema angeloma, poželenje in Janez Evangelist, so nosili. Za odrom je stopala skupina križenoscev in spokornikov in plemiča, noseča na blazinah žezlo in krono. Nato je šel David s harfo, za katerim je nesel plemič škrlatast plašč.

V trinajsti podobi je bila skrinja zaveze, ki so jo nosili štirje leviti. Ob straneh sta šla levita, da sta kadila sveto breme.

Štirinajsto podobo — Kristusov grob — je nosilo štirinajst mož, odetih v rdeče redovniške halje. Ob straneh je korakalo šest starešin v črnih plaščih in s plamenicami v rokah. Sprevod so zaključili godci in duhovščina.

V sprevodu je bilo videti dosti vernikov, obloženih s težkimi križi, ki so se javno pokorili. Ker so se pa jele dogajati spričo poznega — nočnega časa različne nespodobnosti, je izgubila procesija sčasoma verski pomen in značaj. Zato so jezuiti svojim gojencem dijakom strogo zabranjevali vsako sodelovanje pri tej procesiji, zlasti v vlogah židov, vragov ali vitezov na konjih, ker so imeli obhod bolj za veseljačenje pustnih norcev kakor za pobožno procesijo. A tudi vlada je posegla vmes ter prepovedala dne 22. oktobra 1773.

nadaljnje prireditve pasijonske procesije. Ne glede na željo mestnega magistrata in kapucinov je tudi tedanji ljubljanski knezoškof Karel Herberstein soglašal z vladnim ukazom ter zaradi tega odredil, naj odide procesija na veliki petek iz stolnice takoj po večernicah, torej še podnevi, in naj nosijo pri njej samo Kristusovo telo, ležeče v odprti krsti. Toda cesar Jožef II. je dne 27. decembra 1782. prepovedal tudi ta sprevod ter hkrati še zelo skrčil število takratnih procesij. Škofom je bilo dano na izvoljo, da so lahko po svoji uvidevnosti odločali o procesijah. Dvorni dekret z dne 3. januarja 1783. pa je ukazal, naj se denar, namenjen za procesije, porablja za gradbe in popravo šolskih poslopij in učiteljskih stanovanj, šolnino in preskrbovanje učnih knjig ubožnim šolarjem.

TELEFON 25-68

in 25-69

MARIBORSKA TISKARNA ^{D.}_{D.}

V MARIBORU, KOPALIŠKA ULICA 6

Izdeluje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiskovine od najenostavnejše do najfinejše izdelave v eno- in večbarvnem tisku v običajnem knjigo-, offset-, kameno-, bakro- in anilinskem tisku, vsa knjigoveška in kartonažna dela, klišeje, reklama po lastnih osnutkih, foto-reprodukcijska dela, plakatiranje, založba dnevnikov, tednikov revij in knjig, »Pirofania« - poslovna reklama

TOČNA POSTREŽBA - SOLIDNE CENE

V nekdanji jezuitski cerkvi pri Sv. Jakobu se je zbirala na veliki četrtek *bičarska procesija*. Od cerkve dalje se je pomikala po Starem trgu do Pod tranče, potem pa čez čevljarski most na Novi trg. Po eni strani trga je šla gor, po drugem dol, a nato zopet preko istega mostu na Mestni trg do škofije, kjer se je obrnila ter krenila po Mestnem trgu in Starem trgu v izhodišče. Udeleženci, goli do pasu in noseči zastave, bakle in goreče sveče, so se bičali med procesijo do krvi. Glave so imeli zavite v platnene bele prte. Med sprevodom so prepevali psalme in spokorne pesmi.

S kapucinsko pasijonsko procesijo tekmuje po svojem sijaju *proslava kanonizacije sv. Ignacija Lojole in sv. Frančiška Ksaverija v Ljubljani leta 1622*.

Dne 12. marca 1622. je papež Gregor XV. uvrstil med svetnike Ignacija Lojolo in Frančiška Ksaverija. Knezoškof Tomaž Hren, obveščen o tem dogodku, je šel v slovesni procesiji iz stolnice v jezuitsko cerkev sv. Jakoba. Tam je daroval pontifikalno sveto mašo, a slavnostni govor o obeh svetnikih je imel generalni vikar Adam Sotner.

Jezuiti pa so se odločili, da bodo proslavili svojega zaščitnika dne 5. junija, t. j. tretjo nedeljo po binkoštih. Pohleven dež je prejšnji večer zelo ohladil zrak in odstranil cestni prah. Kakor poroča spis »Historia annua Collegii Societatis Labacensis«, ki ga hrani arhiv Narodnega muzeja v Ljubljani, se je izvršila proslava takole:

Najprej so blagoslovili dva mašna plašča in dve zastavi, katerih eno so posvetili sv. Ignaciju, eno pa sv. Frančišku Ksaveriju. Nato se je razvila slovesna pro-

DRAGO HUDNIK

centralne kurjave in vodovodi

Ljubljana, Dvořakova ulica 10

cesija, ki je krenila iz šentjakebske cerkve po Starem trgu do Tranče, odšla čez gornji (zdaj Hrdeckega) most na sedanji Breg, skozi Križevniško ulico in Gosposko ulico proti deželnemu dvorecu (kjer je zdaj vseučilišče) mimo kapucinov (današnji Kongresni trg) v sedanjo Wolfovo ulico, čez spodnji most (zdaj tromostovje) v sedanjo Stritarjevo ulico in mimo stolnice do frančiškanov, ki so imeli na današnjem Vodnikovem trgu samostan in cerkev. Od tod se je vrnila procesija po sedanjem Mestnem trgu in Starem trgu k Sv. Jakobu.

Povsod, koder se je procesija pomikala, so okrasili ljudje vse z zelenjem in cvetjem, tla pa nastlali s travo. Na oknih so bile preproge, podobe in kipi. Mestna garda je oddajala salve, vojni topovi pa so s streli slovesnost še bolj povzdigovali. Mestni magistrat ob tej priliki ni skoparil, zakaj napraviti je dal pet slavolokov, ki so stali: prvi na trgu pri Sv. Jakobu, drugi pri lekarnarju Čirijanu (danes Stari trg št. 7), tretji, ki je prekašal po umetnosti vse druge, ob kraju današnjega Hrdeckega mostu, četrti pred vrati deželnega glavarja, peti, najvišji in najširši, pa pred rotovžem. Slavoloke so krasile podobe angelov, ki so držali napise v več jezikih, proslavljajoče procesijo.

Jezuiti so postavili na več krajih, kjer je šla procesija, pred meščanskimi in plemenitaškimi hišami dvanajst odrov, da so se na njih predstavljali živi prizori iz življenja obeh svetnikov. Meščani in plemiči so jim posodili za ta namen najlepše obleke in dragocenosti.

Prvi prizor je bil pri hiši plemiča Jurija Kaisela nasproti magistratu (danes Mestni trg št. 24). Ob oltarju Matere božje je visela bojna oprema, spredaj pa je stal sv. Ignacij, napravljen v špansko obleko in zamaknjen v gorečo molitev. Nad odrom je bil napis: »Hactenus mundo, in posterum Deo« (doslej svetu, posihmal Bogu).

Pred sedanjo hišo na Mestnem trgu št. 23, katere lastnik je bil takrat Frančišek Pellizerol, je bil drugi prizor: Sv. Ignacij izroča klečečima beračema svojo dragoceno obleko ter prevzema od njih razcapane cunjje. Videti sta bila tudi dva angela: eden je udarjal na pavko z napisom: »Vocatio Dei« (Poklic božji), eden pa pozival vojake pod zastavo Križanega Kristusa z dvema napisoma. Prvi napis je vabil z besedami: »Audite populi...! Si quis vult post me venire,

Najmoderneje urejena lekarna. Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specialitet. / Oddajajo se zdravila na recepte za vse bolniške blagajne. / Izdeluje malinovec najboljše kakovosti (na malo in na veliko). Vedno v zalogi: najfinejše sveže norveško ribje olje.

Lekarna »Pri angelu«

DR. G. PICCOLI

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA ŠT. 6

nasproti nebotičnika

Naročila točno po povzetju TELEFON ŠT. 2835

abueget semetipsum, et tollat cruceam suam quotidie, et sequatur me!« (Poslušajte, ljudje...! Kdor hoče priti za menoj, naj zatajuje samega sebe, jemlje vsak dan svoj križ nase in hodi za menoj!) Drugi napis se je glasil: »Dispersit, dedit pauperibus.« (Razdelil je in dal ubogim.)

Na sedanjem Mestnem trgu pri nekdanji Naumanovi hiši je bil tretji prizor. Na visokem podstavku sta bila Mati božja in sv. Ignacij kot romar s palico, širokim klobukom in rožnim vencem v roki. Svetnik je stal med angeloma, ki sta trosila nanj cvetice. Napis na sliki je pojasnjeval: »Sv. Ignaciju se prikaže večkrat Mati božja.«

Današnja hiša na Mestnem trgu št. 19 (sedanja lastnika dr. Viktor in Franc Schiffrer) je bila tedaj last Janeza Krstnika Bernardina. Pred njo je bil četrty prizor, ki je kazal ubožstvo. Ženska z majhnim dečkom je nosila jarem, a z nogo teptala zlate posode in denar. Poleg nje je bila devica, ki je predstavljala sveto čistost. Zato je držala v rokah bele lilije in druge cvetlice. Sv. Ignacij, oblečen po jezuitsko, je klečal; ob njem je ležal biret. Ta prizor je spominjal na izrek v sv. pismu, ki velewa: »Vende, quae habes, et veni, sequere me!« (Prodaj, kar imaš, pojdi in hodi z menoj!)

Pri Viskojevi hiši (zdaj Mestni trg št. 18 — last Karla Sossa) je bil peti prizor. Na zvišenem prostoru je sedela Vera s knjigo postav v desnici in križem v levici. Desno ob njej je stal sv. Frančišek Asiški, ki je prejemal rane Križanega Zveličarja. Sv. Dominik je držal v desnici knjigo, v levici pa je imel lilijo. Ob nogah mu je ležala zemeljska obla z gorečo baklo.

»SLOVENCICA«

Oglašujite v »Slovincu«!

Zakaj? Ker je največji in najbolj razširjen sloven. dnevnik ter imajo zato oglasi v njem najzanesljivejši uspeh

Naš najcenejši popoldnevnik

»SLOVENSKI DOM«

(na mesec stane le 12 din) je dober informativni dnevnik, ki ga priporočamo vsakomur, zlasti vsem fisim, ki ne zmorejo naročnine za »Slovincu«

Časopise naročate lahko pri vseh naših podružnicah v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptujju, Kranju, Novem mestu in na Jesenicah in pa pri glavni upravi v Ljubljani, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Zakaj? Ker je najboljši slovenski dnevnik in ker ste zavarovani za 10.000-din za primer smrtné nezgode ★

UMETNI

iz pitne vode se dobiva v
MESTNI KLAVNICI
na licu mesta po 3 din
kos (12·50 kg)

Poleg so stali še ustanovitelji drugih redov: svetniki Brunon, Bernard in Benedikt z označbami svojih redov in oblečeni kot redovniki. Na levi strani je stal sv. Ignacij v redovniški obleki, držčč v roki knjigo redovnih pravil z Jezusovim imenom. Napis je pojasnjeval: »Et ipse fundavit eam Altissimus.« (In Najvišji sam jo je ustanovil.)

Staro poslopje nekdanjega hotela pri Maliču, za katerim je zrasla nova stavba trgovske palače tvrdke Bata, ki je dograjena. Staro poslopje prično v kratkem podirati.

GRADBENO PODJETJE

ING. JOS. DEDEK

POOBLAŠČENI GRADBENI INŽENJER

Specialno podjetje za projektiranje in izvrševanje
vodnih naprav in industrijskih zgradb

LJUBLJANA, Žibertova ulica 7/I.

Ček. račun pošt. hran. št. 16.277 / Telefon št. 22-37

Projektira in izvršuje:

Moderne vile, hiše in industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vodosilne naprave, vodovode, globoke sondaže, rove, jezove, hidrocentrale, pnevmatične fundacije, železobetonske tlačne cevi za visoke pritiske, ceste, mostove, moderne betonske ceste

Kamolomi porfirja, granita in raznega stavbnega kamna

Šesti prizor je bil na sedanjem Mestnem trgu pred hišo št. 22, ki je zdaj njen lastnik I. Kump ter je bila tedaj v njej Hillerjeva knjigarna. Prizor je predstavljal sv. Ignacija v domači obleki in z biretom na glavi. Z eno roko je listal po knjigi duhovnih vaj, z eno pa držal rožni venec. Pred njim je stal s štirimi tovariši vred sv. Frančišek Ksaverij v okusni francoski noši. Angel jih je priporočal sv. Ignaciju za sprejem v jezuitski red. Za ta prizor je veljal napis: »Omnis homo simili sui sociabitur.« (Vsak človek se bo družil s sebi podobnim.)

Na Starem trgu št. 1 ali pred današnjo Olupovo hišo, kjer je bila ob tistem času Gajancelova delavnica, je stalo sedmo pozorišče. Na odru so bile štiri zveri, bljuvajoče iz gobcev puščice, ki so označevale laž, obrekovanje, sramotilne spise in sovražstvo. Puščice so kovali štirje kovači, ki jim je vrag meh gonil. A nasproti njim je nosil Kristus križ in govoril: »Ego vobis propitius ero« (Jaz vam bom milostljiv). Napis nad prizorom se je glasil: »Patientia vobis necessaria est.« (Potrpežljivosti vam je treba.)

Osmi prizor je bil pri tedanji Pittorferjevi hiši, katere lastnik je zdaj Miroslav Urbas (Stari trg št. 15). Predstavljal je opremljeno ladjo, namenjeno v Indijo in imenovano »Sv. Duh«. Na njenem krovu je stal sv. Frančišek Ksaverij z evangelijem in popotno palico v rokah. Spremljale so ga štiri glavne kreposti. Na krmilu je stala ljubezen z gorečim srcem, ki je pripravila svetnika do tega, da je šel oznanjat v Indijo Jezusov nauk. Veslali so štiri angeli. Napis nad odrom se je glasil: »Ite angeli veloces ad gentem divulsam et dilaceratam ad populum terribilem; post

quem non est alius.« (Idite hitro angeli k razpršenemu in raztrganemu narodu, za katerim ni drugega.) Na ladjinem krnu je tolkel mož na pavki, na katerih sta bila napisa: »Remissio peccatorum«. (Odpuščenje grehov) in »Pax cum Deo« (Mir z Bogom). Pred ladjo je plaval poganski bog Neptun, ki je pretil morju s trizobom ter tako zagotavljal svetemu potniku varno potovanje.

Pri vходу v ozko ulico sedanjega Rebra je bil deveti oder. Poosebljena Cerkev je stala v sredini. Ob straneh sta jo spremljala svetnika Ignacij in Frančišek Ksaverij, oba z biretom na glavah in motikama v rokah. Na eni motiki je bilo napisano »Pietas« (Pobožnost), a na eni »Doctrina« (Učenost). Nad svetnikoma je izlival angel iz posode vodo, znak božje milosti. Okrog skupine so stali poosebljeni, takrat znani šele štirje deli sveta. Prizor je imel napis: »Ite et vos in vineam meam!« (Pojdite tudi vi v moj vinograd!)

Nekako ob ustju Starega trga in Sv. Florijana ulice je rasla svoje dni stara košata lipa pri vodnjaku. Tam so napravili deseto pozorišče. Pod lipo je bila postavljena cerkev s krasnim stolpom. Ob strani svetišča sta bila sveta Ignacij in Frančišek Ksaverij z rimskima sekirama v rokah. Sekiri sta imeli napisa »Pietas« (Pobožnost) in »Doctrina« (Učenost). Ob vzhodu je ležala zver z napisom na hrbtu: »Singularis ferus« (Nenavadna zver). Kadar se je hotela dvigniti, da bi razrušila cerkev, sta svetnika njeno namero s sekirama odbila. Prizor je nazorno prikazoval, da sta ta dva svetnika skupno s tovariši Cerkev božjo s pobožnostjo in učenostjo ohranila in zmeraj branila. Prizor je bil zaznamovan kot »Obramba Cerkve«.

Najbolj okrašeno je bilo enajsto pozorišče ne daleč od jezuitskega pokopališča, ki je bilo tisti čas pri cerkvi sv. Jakoba. Prizor je imel napis: »Apostolus Indiarium« (Apostol Indije). Na vzvišenem mestu je stal sv. Frančišek Ksaverij. V levici je držal srebrno posodo z blagoslovljeno vodo, v desnici pa kropilo, spleteno iz zelenike. Dva indijska tamburaša, okusno ozaljšana s pavjim perjem, sta stala zraven njega. Okoli njih je bilo zbranih dvanajst zamorčkov z loki na ramenih in zlatimi čašami v rokah. Malčki, okrašeni s perjem, so plesali krog svetnika, s čimer so kanili ponazoriti notranja čustva in radost, ker jih je sv. Frančišek krstil in jim oznanjal sveti evangelij. Zamorčki so po zgledu litanij peli: »Sv. Ksaverij, prosí za nas!«

Zadnji — dvanajsti oder je bil pri vходу na pokopališče, tako da je zapiral cesto, ki je držala s Starega trga. Tam sta stala sv. Ignacij, opravljen kot duhovnik, in sv. Frančišek v koretu z lilijo in s prekrizanimi rokami na prsih. Poleg njih so bili ustanovitelji drugih redov. Mladenci, postavljeni v krogu, so brenkali na harfe, ko se je pomikal sprevod mimo. Prizor je bil označen z besedami: »Inventi sunt in numero sanctorum« (Našli so jih v številu svetnikov).

Tako smo opisali znamenite prizore v zvezi s procesijo, prirejeno v Ljubljani spričo kanonizacije sv. Ignacija Lojole in sv. Frančiška Ksaverija.

A zdaj si oglejmo še procesijo samo!

V procesiji so šli najprej ljubljanski cehi z zastavami, za njimi pa so korakali jezuitski dijaki. Njim

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 2
(Hotel Slon)
TELEFON ŠTEV. 31-49

BRILJANTE

in vse drage kamne, žlahtni
 nakit v platini, zlatu in srebru
Najugodnejši nakup in prodaja!

Velika zaloga **ur** vseh vrst, **jedilni pribor** v pravem in alpaka srebru, kromu, alpaka itd., razne **namizne servise, tase** za serviranje, **kovinske umetnine** in druga primerna darila za krst, poroko, birmo, god, rojstni dan itd.

so sledili kapucini in frančiškani, učitelji z jezuitske šole v koretih, nadalje kleriki in duhovščina iz jezuitskega semenišča. Za patroma, ki sta nosila blagoslovljeni zastavi sv. Ignacija Lojole in sv. Frančiška Ksaverija, so šli ostali jezuiti v koretih s štolami, naposled pa kanoniki in ljubljanski knezoškof Tomaž Hren. Seveda pa ni manjkalo še drugih redovnikov, kakor pavlincev, karmeličanov in usmiljenih bratov, ki so bili naključno v Ljubljani ali jih je vest o procesiji privabila v mesto iz drugih dežel, na primer iz Italije, s Hrvatskega in od drugod. Procesije so se udeležili tudi posvetni dostojanstveniki, med njimi deželni glavar in vicedom, katoliško domače in tuje plemstvo, mestni občinski svet in neštivilna množica ljudstva.

»ALPEKO«

PLOŠČE

»TERRAZZO« »MOZAIK«

»KERAMIT« »MAJOLIKA«

izdelane pod visokim pritiskom v različnih barvah, skrajno higienske, moderne kombinacije, primerne za flakovanja ter notranjo in zunanjo oblogo cerkev, bolnic, mlekar, mesnic, stopnišč, vež, kuhinj itd. kot nadomestilo za keramične in klinker plošče ter vse druge proizvode iz umetnega kamna in marmorja izdeluje:

»ALPEKO« tovarna umetnega kamna
Ljubljana, Tyrševa 48

Pazite na našo tvorniško znamko: **A. P.**

Kadar potrebujete

tiskovine, knjige, brošure, prospekte, etikete, diplome, razglednice, plakate, letake, posebnice, koledarje, tiskovine za urade, trgovino in obrt ter ostale tiskovine, bodisi v eno- ali večbarvnem tisku, tedaj se izvolite obrniti na

TISKARNA
BAKROTISK
KAMNOTISK
OFSET-TISK
KNJIGOTISK
KLIŠARNA
ČASOPISJE
DNEVNIKI
ILUSTRACIJE

JUGOSLOVANSKO TISKARNO

LJUBLJANA
KOPITARJEVA
ULICA ŠTEV. 6

Po končani procesiji je knezoškof slovenski pridigal ter tolmačil vernikom prizore, ki so jih občudovali med procesijo. Po knezoškofovi sveti maši, ki se je pričela šele ob enajstih, se je s kora oglasila zahvalna pesem, spremljana od trompet in pavk, vmes pa so se čuli topovski strelji.

In še z drugim zmagoslavnim pohodom je bil v Ljubljani počaščen sv. Ignacij Lojola. Na Veliki Šmaren leta 1640. so pripeljali namreč čolnarji po Ljubljani svetnikov kip v nadnaravni velikosti, do Šenklavža, kjer so jih pričakovali pred pristaniščem duhovščina in verniki. Med zvonjenjem in zažiganjem umetnega ognja so sprejeli kip ter ga odnesli v slavnostnem sprevodu v šentjakobsko cerkev.

Inženirji in stavbeniki

»**JASNIT**«

diazo-amoniak papir

KOPIRNICA

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica 6

**STROJNO
PODJETJE**

R. WILLMANN

**LJUBLJANA
SLOMŠKOVA
ULICA ŠT. 3**

Beneški jarmeniki, cirkularke, nihalne žage najnovejše konstrukcije, brusilni stroji. Železni deli k pogonu mlinskih kamnov, zatvornice. / Transmisijski deli, kakor: osovine, ležišča, spojke, jermenice vseh vrst in velikosti. Rebraste cevi iz kovanega železa z ugodnim grelnim učinkom. / Elektrotovorna in jamska dvigala, vtili in dvigalne ter transportne naprave. Projektiranje in oprema žag in mlinov ter drugih industrijskih naprav. Vsakovrstna popravila strojev. Ponudbe brezplačno a na željo strokovnjaški obisk.

TELEFON 20-55

Trgovcu in obetniku zadosten kredit!

**Tema dvema je danes kredit
potreben bolj kakor kdaj prej**

S sklepom občinskega sveta ljubljanskega z dne 17. novem. leta 1908. ustanovljeni zavod ima namen podpirati z dovoljevanjem kreditov potrebne in kredita vredne osebe in tvečke, zlasti pa tiste, ki se pečajo s trgovino in obrtjo

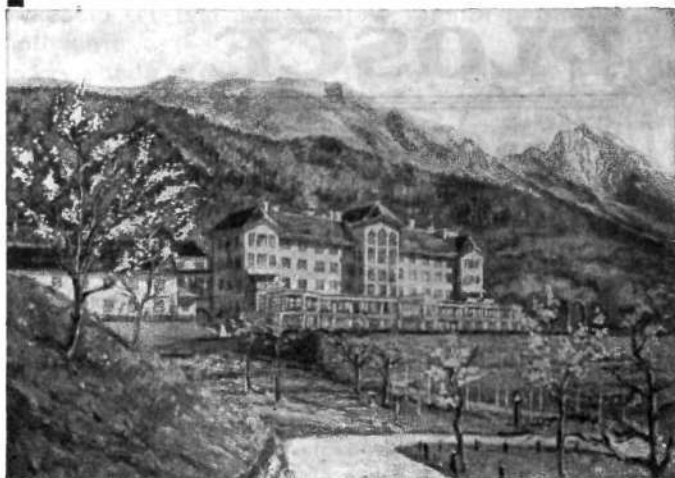
Varnostni zaklad je znašal dne 31. decembra 1939. din 1.492.788*78
Rezervni zaklad din 1.188.698*03

Kreditna društva

Mestne hranilnice ljubljanske

v Ljubljani

ZDRAVILIŠČE GOLNIK
ZA BOLNE NA PLJUČIH

sprejema odrasle bolnike (moške in ženske) s tuberkulozo pljuč in grla v še ozdravljivem stanju

3 o s k r b n i r a z r e d i

Vsi moderni diagnostični pripomočki na razpolago!

Higienično-dietetično zdravljenje, tuberkulin, avroterapija, pneumothorax arteficialis, phrenicoexairesis, thoracoplastica, Jakobäusova operacija

VSE INFORMACIJE DAJE UPRAVA ZDRAVILIŠČA GOLNIK
Pošta — Telefon — Brzjav: GOLNIK

Železniška postaja za brzovlake Kranj, za osebne vlake Krize-Golnik na progi Kranj—Tržič. — Avto pri vseh vlakih

PROCESIJE V STARI IN NOVI LJUBLJANI

A. POTOČNIK

(Nadaljevanje.)

Prenos ostankov sv. Peregrine. V mrtvaški kapeli nekdanje diskalceatske cerkve sv. Jožefa v Ljubljani je bil oltar, na katerem so hranili kot največji zaklad ostanke svete mučenice Peregrine, ki jih je poklonil diskalceatom po vztrajnih prošnjah njihov generalni prokurator o. Gregor a Jesu Maria. Svetničine koščice, katerih pristnost je bila potrjena v Rimu dne 27. maja 1659., je prevzel diskalceatski prior na Vrhniki, kamor so dospele iz Italije. Prior je prenočil v Bistri, kjer je spravil davno zaželene svete moči v odnotni kartuzijanski cerkvi, nato pa zjutraj, ko je odmaševal, odrinil z njimi v Ljubljano ter jih predal diskalceatskemu samostanu. Tam si jih je ogledal dne 6. novembra knezoškof Oton grof Buchheim s spremstvom, v katerem so bili generalni vikar Filip Trpin, magister bogoslovja frančiškanski o. Gabrijel de Cattanea in še nekateri drugi duhovniki. Visoki cerkveni dostojanstvenik je potrdil svedočbo, da se je popolnoma uveril o pristnosti mučenikinih svetinj.

Dne 7. septembra naslednjega leta (1660.) je dospel v Ljubljano cesar Leopold I. ter prisostvoval na prošnjo diskalceatov slavnostnemu polaganju vogelnika njihovi cerkvi. Po poklonitvi dežele Kranjske je odpotoval vladar na Goriško in od tam v Trst. Poprej pa so se mu približali zopet diskalceati ter ga povabili na slovesen prenos ostankov sv. Peregrine. Pobožni cesar jim je obljubil, da se bo udeležil prireditve. Zvečer 4. oktobra, dne pred sijajno slovesnostjo, se je vrnil preko Vrhnike v Ljubljano.

Sveti ostanki v prelepem zaboju s kristalnimi okenci so bili sredi stolnice na ozaljšani nosilnici. Ko je dvignilo osem duhovnikov v dalmatikah dragoceno breme, se je pričela tako veličastna procesija, kakršne mesto dotlej pač še ni ne pomnilo ne videlo. Čelo sprevoda so tvorile številne obrtniške zadruga s svojimi zastavami. Njim je sledila velika bratovščina presv. Rešnjega Telesa, ki se je ponašala s cvetom meščanstva in trgovstva. Za njo so se razvrstili ljubljanski redovniki s prižganimi svečami, a tik pred nosilci svetničnih kosti so svetili plemiči, olepšani z venci in šopki. Nato so šli bogoslovci, ljubljanski duhovniki, stolni kanoniki in stolni prošt, za katerim sta korakala cesar in njegov stric, nadvojvoda Leopold Viljem, ne da bi zadrževala prvega utrujenost, a drugega bolehnost. Potem je šel pičenski škof Frančišek Maksimilijan pl. Vaccano, ki je zaradi odsotnosti knezoškofa Buchheima vodil krasno procesijo, ki so se je

udeležili tudi apostolski nuncij, španski in beneški poslanik, tajni svetniki, dvorniki, deželni stanovi, domače in tuje plemstvo. Ko se je pomikal sprevod proti cerkvi sv. Jožefa, so na Gradu streljali. V okrašenih, toda še ne dograjenih diskalceatski cerkvi je pel nato prošt sveto mašo v cesarjevi navzočnosti.

Oveseljeni redovniki so pripravili cesarju obed, ki ga je pa odklonil, ker je nekoliko poprej dospela v Ljubljano vest, da so zavzeli Turki Veliki Varadin, ter se je moral zaradi tega vladar nemudno odpeljati v prestolnico Dunaj.

Ostanke sv. Peregrine so dali v žagrad, kjer so ostali, dokler ni bil zgrajen zanje poseben oltar v cerkveni mrtvaški kapeli z milimi darovi vernikov in zneskom 1200 gld., ki ga je poklonil prej omenjeni nadvojvoda. Na oltarju je bil pod steklom ležeč kip sv. Peregrine. Glava in drugi deli telesa so bili leseni, a med njimi so bile vdete prave mučenikine koščice, kolikor jih ni bilo v dveh zapečatenih vrečicah iz zelenega baržuna. Poleg trupla je ležala kepa prsti, napoljena z mučenikino krvjo, zavita v papir in zapečatena. Prst je bila najdena v katakombah v okrvavljeni stekleničici, položeni ob glavi sv. Peregrine. Krona, palmova vejica in šopek lilij iz čistega srebra so krasili svetnico na oltarju. Tam se je nahajala tudi knjižica s podobami svetnice, ki jih je slikal bosaač brat Konstantin a. s. Cruse, po rodu Čeh. Knjižico so dali natisniti diskalceati leta 1660., da so jo zlasti za časa velike slavnosti razdeljevali med ljudstvom.

Vdova deželnega trobentača Ana Marija Manovka je naložila pri deželnih stanovih tisoč pet sto goldinarjev z željo, naj bi se obrestni tega zneska porabljal za opravljanje devetdnevnic v čast sv. Ane. Devetdnevnic je zaključila procesija, ki je šla prvič leta 1756. po kapucinskem predmestju. V procesiji so nosili izza leta 1768. kip, predstavljajoč sv. Ano, sedečo

Kaj vse dobite pri nas?

Pletenine	Samoveznice	Predpasnike
Trikotažo	Steklo	Telovadne hlače
Moško perilo	Porcelan	Telovadne majice
Damsko perilo	Kuhinjsko posodo	Otroške igračke
Rokavice	Potne kovčege	Čevlje vseh vrst
Nogavice	Damske torbice	Potrebščine:
		turistovske
		toaletne
		za šivilje

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg 26, Stritarjeva 1, 3

Najmoderneje urejena lekarna. Velika zaloga tuzemskih in inozemskih specialitet. / Oddajajo se zdravila na recepte za vse bolniške blagajne. / Izdeluje malinovec najboljše kakovosti (na malo in na veliko). Vedno v zalogi: najfinejše sveže norveško ribje olje.

Lekarna »Pri angelu«

DR. G. PICCOLI

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA ŠT. 6

nasproti nebotičniku

Naročila točno po povzetju TELEFON ŠT. 2835

na prestolu, a dve leti pozneje so pridružili kipu še kip sv. Joahima.

Iz stolnice je odhajala nekdaž na veliki ponedeljek procesija k Sv. Krištofu. Jezuitski dnevnik poroča, da je bil tak sprevod tudi dne 3. aprila 1684. po slovesni sveti maši.

Dne 29. marca 1700. so pripeljali koščice sv. Varie, device in mučenice, iz Rima ter jih v slovesni procesiji prenesli v stolnico, kjer počivajo v stekleni skrinjici na oltarju sv. Dizme ob desni zakristiji.

Med mnogoterimi slavnostnimi prireditvami kapucinov je bilo, razen pasijonske procesije, gotovo naj-slovesnejše *proslavljanje kapucina Feliksa Kantaličana*, proglašena leta 1712. za svetnika. Novega svetnika je začela proslavljati Ljubljana na pobudo kapucinov dne 4. septembra z obhodom mnogoštevilne procesije v cerkev sv. Ivana Evangelista na sedanjem Kongresnem trgu. Proslavljanje, trajajoče osem dni, so zaključili kapucini s slovesnim sprevodom po mestu.

S podobnima osemdnevnicama so proslavili kapucini v svoji cerkvi tudi *posvetničenje soredovnikov Fidela in Jožefa* mesca aprila leta 1747. in Serafina v istem mescu leta 1768.

V prvi polovici osemnajstega stoletja so ljubljanske cerkve tekmovala med seboj, katera bo bolj slovesno počastila sv. Ivana Nepomuka. Njemu na čast so priredili devetdnevnic, ki se je končala na dan njegovega godu s procesijo.

Pri Sv. Jožefu se je pričela vsako leto na dan vseh svetnikov devetdnevnic za duše v vicah in se 9. novembra završila s procesijo.

V Ljubljani je stal svoje dni na kraju današnjega stolnega župnišča *oratorij Kristusovega Telesa*. Vanj je prenesel dne 5. aprila 1701. graditelj nove stolnice, dekan Ivan Anton Dolničar pl. Thalberg, iz stare stolnice Najsvetejše v procesiji, ki se je udeležilo precej plemenitašev, med njimi kneza Turjaški in Eggenberg, duhovščina in polno ljudestva. Dne 22. avgusta 1706. pa je knezoškof Ferdinand grof Kuenburg ponese presv. Rešnje Telo prav tako v procesiji v do-delano šenklaško cerkev.

Svetinje sv. Deodata. Na Marijinem oltarju stare frančiškanske cerkve na sedanjem Vodnikovem trgu v Ljubljani so počivale svetinje sv. Deodata, sestojče iz koščic in nekoliko krvi. Oboje je dobil o. Žiga Skerpin leta 1737. za svojega bivanja v Rimu ter poklonil ljubljanskemu frančiškanskemu svetišču. Dragoceno pošiljko, dospelo preko Trsta in Vrhnike po Ljubljani v Ljubljano dne 5. januarja 1738., so začasno shranili v stolnici, a dne 18. junija 1741. prenesli v veličastni, kaj mnogoštevilni procesiji v frančiškansko cerkev.

Pozneje so prešli ostanki sv. Deodata v last sedanje cerkve Marijinega oznanjenja, katere župnik, o. Kalist Modic, jih je poslal pred približno šestimi desetletji v Rim, da je napravila tam rodbina Scevola okoli njih iz mastiksa (neke vrste smole) svetniku obraz, roke in noge. V Ljubljano so dospeli ostanki dne 4. aprila 1882. ter bili ob primerni slavnosti položeni na oltar, stoječ v cerkveni ladji na evangeljski strani.

Diskalceati so praznovali vstajenje Gospodovo na veliko soboto zvečer s procesijo, ki se je pomikala okoli znamenja presv. Trojice, ki je prej stalo na Ajdovščini. Prošnjih procesij in slavnostnega sprevoda na dan sv. Rešnjega Telesa pa so se udeleževali v stolnici.

Tudi *procesije o Telovem* so se vršile v stari Ljubljani nad vse slovesno. Udeleževalo se jih je tudi vojaštvo in takratni meščanski kor, ki je oddajal pri blagoslovih častne strele. Pri taki priliki je bil dne 19. junija 1699. ustreljen neki kamnosek pred špitalskimi vrati (nekako ob sedanjem tromostju), ker je

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA 30 (v lastnem poslopiju)

Podružnica: Beograd, Uzun Mirkova 10

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.

Telefon: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84 Naslov za brzojave: Kredit Ljubljana

strelec pozabil potegniti iz puške nabijalnik. Nesrečnej, zadet v prsa in glavo, je pri priči izdihnil.

Omenili smo že, da so ceste, po katerih se je pomikala procesija, ozaljšali ljudje z lipami in brezami. Dvorni dekret z dne 25. julija 1773. pa je prepovedal sekanje teh listovcev, češ da se dela z njim velika škoda. Ukaz je obnovila vlada vnovič leta 1781., a sedem let pozneje se tudi niso smeli več postavljati prav tako že omenjeni mlaji.

Ko je bilo ukinjeno prirejanje pasijonske procesije na veliki četrtek, se je moralo skrbeti za stopnice pri oltarjih, kjer so bili štirje blagoslovi. Bratovščina »Telesa Kristusovega«, ki si je vedno prizadevala, da so bile pasijonske procesije čim veličastnejše, se za druge procesije ni hotela, prav za prav zaradi pičlih dohodkov ni mogla nadalje brigati. Razen tega tudi ni bilo več desk, shranjenih v opuščnem kapucinskem vrtu, ker so jih vojaki, ki so imeli tam skladišče, najbrž pozimi pokurili. Ker ni maral torej nihče prevzeti brezplačno naprave stopnic, je ukazala vlada dne 16. junija 1778., naj jih napravijo najeti delavci, ki naj jih nagradi mestna blagajna. Zaradi dežja pa tisto leto ni izšla procesija na praznik presv. Rešnjega Telesa, marveč šele v nedeljo po tem. Mestna blagajna je izdatke za napravo stopnic sicer poravnala, vendar pa so na magistratu menili, da naj preskrbujejo vse potrebno vnaprej podložniki barona Codellija, ki so nosili poprej podobe pri procesiji na veliki četrtek. Toda Codelli se z mnenjem magistrata ni strinjal ter se mu je zategadelj odločno uprl.

Nekoč je hodila *stolna procesija* z Brega čez čevljarski most in po Mestnem trgu v stolnico. Leta 1707. pa so napravili čolnarji most iz čolnov čez Ljubljano, kjer je zdaj šentjakovski most, tako da je mogla dne 23. junija procesija kreniti čezenj. Na prošnjo stolnega župnijskega urada je mestni magistrat pozneje vsako leto narejal most iz čolnov, da je šla lahko procesija o Telovem z Brega preko Ljubljane na šentjakovski trg. Enaka prošnja je bila vložena tudi leta 1798., toda magistrat ji ni mogel ugoditi, ker ni imel na uporabo v skladišču primerne lesa, zakaj vso zalogo je oddal pokrajinskemu stavbnem ravnateljstvu. Dozdeva se, da so to delo, dokler ni bil zgrajen leta 1829. šentjakovski most, opravljali zastoj Kračevci in Trnovci.

Že od nekdanj so se udeleževali načelniki civilnih in vojaških oblastev in podrejeno jim uradništvo cerkvenih obhodov, zlasti na praznik presv. Rešnjega Te-

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 2
(Hotel Slon)
TELEFON ŠTEV. 31-49

BRILJANTE

in vse drage kamne, žlahtni nakit v platini, zlatu in srebru
Najugodnejši nakup in prodaja!

Velika zaloga **ur** vseh vrst, **jedilni pribor** v pravem in alpaka srebru, kromu, alpaka itd., razne **namizne servise**, **tase** za serviranje, **kovinske umetnine** in druga primerna darila za krst, poroko, birmo, god, rojstni dan itd.

lesa. Deželni namestnik grof Jurij Jakob Hohenwart je pozval dne 20. maja 1799. pismeno vse podrejene uradnike, naj se udeležijo stolne procesije na Telovo. Za časa ljubljanskega kongresa leta 1821. so se udeležili procesije na veliko soboto tudi cesar Franc I. s soprogo Karolino Avgusto in spremstvom, domače plemstvo in civilni in vojaški dostojanstveniki.

Ob cehovskem času so ukazovala cehovska pravila, da se morajo udeležiti vsi člani cehovstva s svojimi banderi telovske procesije. Klobučarji so si omislili leta 1702. novo zastavo, se udeležili z njo dne 23. maja slovesnega obhoda ob Telovem ter se uvrstili pred starejšimi cehi. Ko so le-ti to zapazili, so zavili tesarji, ribiči, veliki in mali čolnarji svoja bandera ter odšli, ker niso hoteli iti za klobučarji. Baldahin pri velikonočni in telovski procesiji so nosili od nekdanj meščani pekovski mojstri.

Razen belo oblečenih otrok, ki trosijo cvetje v procesiji, so gotovo naše ženske v pestrih narodnih nošah tako zanimiv pojav, kakršnega ni moči opaziti pri vsakem narodu. Leta 1887. je gledal splitski škof marki Calogerá stolno procesijo ter videl žene in dekleta v pečah. Vprašal je, od kod so te gospe. Ko je zvedel, da so domačinke v narodnih nošah, je označil njihovo prelepo nošnjo za najkrasnejšo, kar jih je kdaj videl. (»Habitum nobilissimum qualem mulibi vidi.«) Tako torej je ocenil narodno nošo naših žensk mož, ki je mnogo potoval po svetu in marsikaj lepega videl.

V Ljubljani so splošno znane redne procesije na sv. Marka dan in tridnevne v križevem tednu. Tudi teh obhodov so se v prejšnjih časih udeleževali stolni kapitelj, člani vlade, mestno starešinstvo, plemstvo, rokodelski cehi in šolska mladina. Leta 1741. ni pristvoval skoraj noben plemenitaš križni procesiji v ponedeljek, ker so prejšnjo noč preplesali na neki veselici. Kadar je o Križevem deževalo ali snežilo ali so bila slaba pota, so izvršili duhovno opravilo kar v cerkvi, procesija pa je izostala. Dandanes so te procesije ob vsakem vremenu. Do leta 1870. so se udeleževali srednješolci in učiteljsčniki vseh teh procesij, a poslednji so bili pri njih navzočni zadnjič leta 1876.

Leta 1679. je bila ustanovljena v Ljubljani prva *bratovščina svete družine Jezusa, Marije in Jožefa*, ki se je pozneje imenovala kar samo *bratovščina sv. Jožefa*. Njen sedež je bil pri očetih diskalceatih, ki so prosili knezoškofa za dovoljenje, da bi smela prirejati

FRANC
SMOLE

železolar-
na — uliva
po modelih
in skicah

TRATA 18
ŠT. VID
nad Ljubljano

Predilnica in tkalnica, a. d.

BEOGRAD

prej

DOCTOR IN DRUG

TVORNICA MARIBOR

Telefon:

Maribor 22-71
Beograd 20-988

Brzjavke;

Tkalnica Maribor
Tkalnica Beograd

bratovščina vsako tretjo nedeljo v mesecu sprevod z zastavami in kipom sv. Jožefa. Višji pastir je prošnji ustregel. Zato je bila odtlej omenjena nedelja posvečena sv. Jožefu in imenovana *bratovska nedelja*. Po popoldanski pridigi je šla procesija do začetka sedanje Vošnjakove ulice, od koder je krenila do konca diskalceatskega vrtnega obzidja, nato pa se vrnila v cerkev.

Ista bratovščina je uvedla leta 1750. še posebno *procesijo*, ki je bila tretjo nedeljo po veliki noči, t. j. ob praznovanju *varstva sv. Jožefa*. Procesija se je začela zjutraj po navadni sveti maši z blagoslovoma. Pri tej priliki niso doneli le zvonovi diskalceatske cerkve, marveč tudi zvonovi štirih sosednjih samostanov ter je s štirikratnim presledkom grmelo dvanajst topov, ki jih je posodil za ta namen grof Leopold Lamberg. Izprevod se je pomikal mimo klaris do avguštincev pred špitalskimi vrati ter se, ko je obšel še kapucinski samostan, mimo uršulink vrnil naravnost v cerkev sv. Jožefa, kjer se je končala dopoldanska slavnost s slovesno peto sveto mašo. Praznovanje varstva sv. Jožefa je spremljala osmina, ki jo je zaključila prav tako procesija.

Leta 1756. je prosila bratovščina takratnega ljubljanskega knezoškofa grofa Ernesta Attemsja, naj bi ji dovolil imeti procesijo še četrto nedeljo po veliki noči. Ker je bila prošnja uslišana, je krenila bratovska procesija takrat prvič v mesto, medtem ko je bila poprej enakim obhodom odkazana pot le po predmestju. Procesija se je pomikala mimo nun, tako starih (klaris) kakor novih (uršulink), skozi vicedomska vrata, potem po Novem trgu, čez čevljarski most, po Velikem trgu, skozi špitalska vrata, preko mostu in mimo avguštincev do izhodišča. Razen velikega bandera so nosili v procesiji več manjših zastav in bratovski kip, obkrožen s šestimi plamenicami. Kip je predočeval sedečega sv. Jožefa in Jezuščka, ki se je z njim kot rednikom igral. Na vznožju kipa, ob robu stopnic, je bilo osem angelčkov z raznoterim tesarskim orodjem v rokah. To skupino je izdelal iz lesa kipar Anton Schwärzl, glavi sv. Jožefa in Jezuščka je naredil iz neke snovi Albert Pichet, a slikarska in pozlatarska dela je izgotovil Ivan Jurij Wechsler.

Ob nesrečah, potresih, povodnjih, vojnah, suši, kužnih boleznih so se zatekali prednamci k Bogu za pomoč. Svoje prošnje in tudi uslišanju sledeče zahvale so izražali s prošnjami, zahvalnimi in podobnimi procesijami, ki so se pomikale iz enega svetišča v drugo.

Leta 1682. je pretela, kakor že večkrat poprej, kuga našim krajem. Zato je šla to leto dne 16. avgusta iz kapucinske cerkve po mestu *procesija s kipom krvave Matere božje*, o katerem se pripoveduje tole: Leta 1624. je neki hudobnež ranil kip. Zaradi tega so rekali kipu ljudje kip naše ljube Gospe od krvi ali pa kip krvave Matere božje. H kipu so se radi zaupno zatekali verniki, o čemer so pričali številni voščeni kipeci, ter prejemale raznotere milosti za časa dušnih in telesnih potreb. Ob delavnikih je bil kip zakrit, a ob sobotah, nedeljah in Marijinih praznikih so ga zavoljo češčenja razkrivali. Kadar pa so pretile Ljubljani stiske in nadloge, so čudodelni kip nosili v sprevodu po njenih ulicah. In prav tako tudi v pasijonski procesiji. Dne 4. julija 1683. so se udeležili velike zahvalne procesije k Sv. Roku ali v Dravljje vsi slojji prebivalstva v zahvalo, ker je božja previdnost obvarovala bivšo vojvodino Kranjsko prejšnje leto kuge, močno razsajajoče po sosednjih deželah. Ko je leta 1697. zopet grozila kuga, so se obupani Ljubljanci zbirali v številnih procesijah in hodili od cerkve do cerkve, da bi z gorečimi molitvami odgnali hudo morilko. Med drugimi je priredila tudi bratovščina brezmadežnega spočetja Marije Device mogočen sprevod iz šentjakobske cerkve v stolnico. Ta bratovščina je nosila pri obhodih srebrn bratovski kip Brezmadežne, ki si ga je omislila leta 1636. in jo je stal tisoč šest sto goldinarjev.

Leta 1709. se je kuga v naših krajih iznova pojavila. Zategadelj se je zateklo zbegano ljudstvo dne 16. avgusta zopet v Dravljje k zaščitniku sv. Roku.

KLEPARSTVO, VODOVODNA INSTALACIJA

TELEFON ŠT.
27 - 40

FRANC ROŠENINA

LJUBLJANA
V I Č
TRŽAŠKA 119

LACIJA IN SANITARNE NAPRAVE

VOJNI RIZIKO

v zvezi z življenjskim zavarovanjem sprejema pod zelo ugodnimi pogoji

SLAVIJA

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA

V LJUBLJANI

v novem posloppju
Gajeva ulica št. 2

TELEFONSKE ŠTEVILKE: 21-75, 21-76, 21-77

Za časa kuge so Ljubljčanani sila zaupali tudi v pomoč žalostne Matere božje pri Sv. Florijanu, kamor so v procesiji poromali iz stolnice dne 7. aprila 1713.

Ko je leta 1714. divjala kuga na Dunaju, je bila tudi v Ljubljani prirejena dne 11. septembra procesija k cerkvi sv. Rozalije na južnem obronku Gradu, blizu sedanje velike hiše na Osojah.

Huda je predla Ljubljčanom leto pozneje (1715.), ko so se črne koze širile po mestu tako zelo, da je en dan — 9. aprila — umrlo petdeset ljudi. Da bi smrtonosna bolezen skoraj pojenjala, se je pomikala iz stolnice k čudodelni varuhinji ljubljanskega mesta pri Sv. Florijanu spokorna procesija, ki sta se je udeležila tudi plemstvo v velikem številu in deželni glavar grof Kobencel.

Vselej, kadar koli se je bližal sovražnik naši domovini, so prirejali Ljubljčanani v prejšnjih stoletjih radi prošnje procesije. Leta 1704. je pretela vojna nevarnost. Cesar Leopold I. se je moral obupno boriti s Francozi in Bavarci. Spričo tega je napravilo ljubljansko prebivalstvo na cvetni petek — dne 14. marca — k žalostni Materi božji pri Sv. Florijanu procesijo, ki so se je udeležili knezoškof Ferdinand grof Kuenburg, duhovščina, plemstvo in kajpada nepregledna množica zaskrbljenega ljudstva. In Marija je uslišala prošnje svojih častilcev, kajti cesar je zmagal.

Prvo leto svetovne vojne je knezoškof dr. Anton B. Jeglič dal vsem župnim uradom v Ljubljani sledeči nalog: »Da se zahvalimo za dosedanjo pomoč naši armadi in izprosimo posebnih pomoči še za prihodnje težke dneve, se za v nedeljo dne 6. septembra določuje prošnja procesija vseh župnij ljubljanskih ob času in v redu, kakor se vrši vsakoletna potresna procesija, iz stolnice na Kongresni trg pred uršulinsko cerkev, kjer bodo pred Najsvetejšim pete litanije Matere božje in se molile molitve ob času vojne.« Procesijo je vodil knezoškof sam.

Dne 20. septembra 1914., na praznik žalostne Matere božje, je šla procesija iz cerkve sv. Petra k Mariji pomočnici na Rakovnik prosit za skorajšen in srečen izid vojne. Procesija se je vila od Poljanske ceste dalje po današnji Zrinjskega cesti, Streliški ulici in za Gradom proti Rakovniku ter se nato po isti poti vrnila v šempetrsko cerkev.

Pri Sv. Florijanu je pred podobo žalostne Matere božje dne 8. maja 1693. Lenart, slepi kuhar kneza

Turjaškega, nenadno izpregledal. Spomin na čudežni dogodek je bil proslavljen mesca junija 1717. leta s procesijo iz stolnice k diskalceatom pri Sv. Jožefu.

Šentjakovski župnik Franc Hrovat je romal v mescu juniju leta 1858. v Rim, kjer se mu je posrečilo, da je dobil nekoliko koščic osemnajstletnega mladeniča Feliksa, ki je moral dati proti koncu tretjega stoletja življenje za Kristusov nauk. Relikvije, vdelane v vosek, so bile prenesene okoli leta 1750. iz katakomb v neko samostansko cerkev redovnic v Rimu, od koder so jih dne 8. oktobra poslali v Trst. Le-sem so dospele dne 27. novembra, a tri dni pozneje so jih izpostavili v Ljubljani začasno v splošno češčenje v frančiškanski cerkvi. Dne 26. decembra, na praznik prvega mučenca sv. Štefana, so sveto brème prenesli

ZDRAVILIŠČE GOLNIK ZA BOLNE NA PLJUČIH

sprejema odrasle bolnike (moške in ženske) s tuberkulozo pljuč in grla v še ozdravljivem stanju

3 o s k r b n i r a z r e d i

Vsi moderni diagnostični pripomočki na razpolago!
Higienično-dietetično zdravljenje, tuberkulin, avroterapija, pneumothorax artificialis, phrenicoexairesis, thoracoplastica, Jakobčusova operacija

VSE INFORMACIJE DAJE UPRAVA ZDRAVILIŠČA GOLNIKA

Pošta — Telefon — Brzovjav: GOLNIK

Železniška postaja za brzovlake Kranj, za aosebne vlake Krize-Golnik na pragi Kranj-Trtič. — Avta pri vseh vlakih

**STROJNO
PODJETJE**

R. WILLMANN

**LJUBLJANA
SLOMŠKOVA
ULICA ŠT. 3**

Beneški jarmniki, cirkularke, nihalne žage najnovejše konstrukcije, brusilni stroji. Železni deli k pogonu mlinskih kamnov, zatvornice. / Transmisijski deli, kakor: osovine, ležišča, spojke, jermenice vseh vrst in velikosti. Rebraste cevi iz kovanega železa z ugodnim grelnim učinkom. / Elektrotovorna in jamska dvigala, vitli in dvigalne ter transportne naprave. Projektiranje in oprema žag in mlinov ter drugih industrijskih naprav. Vsakovrstna popravila strojev. Ponudbe brezplačno a na željo strokovnjaški obisk.

TELEFON 20-55

ob zvonjenju po vseh ljubljanskih cerkvah v slovesni procesiji v šentjakobsko cerkev. Nosilci svetih ostan- kov so bili Jurij Grabner, prefekt »Alojzijevišča«, Jo- žef Klemenčič, katehet na normalki, Ivan Toman in Karel Heidrich, mestna kaplana. Slovesnost je trajala od osmih zjutraj do ene popoldne. Vkljub neugod- nemu vremenu se je udeležila procesije velika mno- žica, sestojeca iz vseh ljudskih slojev. Relikvije so zdaj v župnijski cerkvi sv. Jakoba in sicer na sred- njem oltarju na listni strani.

Dne 13. septembra 1885. so prenesli v procesiji kip lurške Matere božje iz frančiškanskega samostana v kapelico na Spodnjem Rožniku.

Ob časih suše in povodnjih so se pomikale proce- sije večkrat po stari Ljubljani od svetišča do svetišča.

Leto 1701. je bilo zelo vroče. Ker več tednov ni padla kaplja dežja izpod neba, zato je bila prirejena prošnja procesija iz stolnice k Sv. Krištofu. In res je že drugi dan močno deževalo. — Enak razlog je do- vedel verno množico do tega, da je šla prav tja prosit božje pomoči dne 26. avgusta 1704., a dne 2. septem- bra še Marijo k Sv. Florijanu. Prošnja je uspela, kajti takoj naslednji dan je kaj obilno deževalo. — Dne 14. avgusta 1705. in v mesecu avgustu leta 1709. so duhovna oblastva zaradi dolgotrajne suše oskrbele procesijo k Sv. Krištofu. Kmalu potem je jelo tako deževati, da se je mogla jako razsušena zemlja dobro namočiti. — Leta 1718. ni mesca julija nič deževalo kar tri tedne. Zaradi tega so se obupani ljudje zatekli s prošnjo procesijo iz stolnice k Sv. Jožefu. Nebo jih je uslišalo še istega dne in poslalo blagodejno močo, vendar premalo. Zato je bila dne 22. avgusta proce-

sija z istim namenom obnovljena, samo z razliko, da je šla k Sv. Petru.

A tudi takrat, kadar so se odprle nebeške zatvornice za dlje časa ter je bilo le preveč mokrine in so nastale hude povodnji, niso pozabili naši pradedi na proce- sije. Tako zremo, da je od dne 3. do dne 18. septembra 1714. tako močno deževalo, da so izstopile vse vode iz strug. Zavaljo tega je bila odrejena procesija iz stolnice k Marijinemu oltarju pri Sv. Florijanu. — Leta 1718., ko povodenj Ljubljani in njeni bližnji okolici tudi ni prizanesla, je odšla iz stolnice proce- sija k Sv. Petru.

K čudodelni mestni varuhinji v svetoflorijanski cerkvi so se zatekli Ljubljčanani, zlasti lastniki go- vedi, s procesijama dne 11. oktobra 1712. in dne 23. maja 1732., ker jim je živinska kuga kanila po- vzročiti neizmerno škodo z uničenjem živine. Na Ma- rijino priprošnjo je bila nadležna morilka kmalu pre- magana.

V noči med 14. in 15. aprilom ali ponoči med veliko nedeljo in velikim ponedeljkom leta 1895. se je zama- jala Ljubljana spričo silnega potresa, ki je napravil obilno škodo in hudo prestrašil prebivalstvo. Takratni ljubljanski knezoškof dr. Jakob Missia je objavil v pa- stirskem listu tri tedne potem — dne 5. maja — tole: »Obljubiti hočemo Gospodu za vse čase, da bomo ho- dili vsako leto veliko nedeljo popoldne v slovesnem sprevodu z Najsvetejšim iz stolnice k eni izmed ljub- ljanskih cerkvá, katero bode vselej sproti določilo škofijstvo, da se obenem zahvalimo, da nas ni zadela še hujša nesreča, zlasti da nas je Bog obvaroval nagle

Trgovcu in obetniku zadosten kredit!

**Tema dvema je danes kredit
potreben bolj kakor kdaj prej**

S sklepom občinskega sveta ljubljan- skega z dne 17. novem. leta 1908. ustanovljeni zavod ima namen pod- pirati z dovoljevanjem kreditov po- trebne in kredita vredne osebe in tvrdke, zlasti pa fiste, ki se pečajo s trgovino in obrtjo

Varnostni zaklad je znašal dne 31. decembra 1939. din 1,492.788*78
Rezervni zaklad din 1,188.698*03

Kreditna družva

Mestne hranilnice ljubljanske

v Ljubljani

in neprevidene smrti, in da ga prosimo, naj šibo potresa milostno in za zmeraj odvrne od našega mesta in naše dežele.«

Zaradi te odredbe višjega duhovnega pastirja se je dne 12. maja prvič pomikala potresna procesija od Valvasorjevega (sedanjega Vodnikovega) trga do kapelice Matere božje na Friškovcu (zdaj Prisojna ulica), kjer se je zbralo do dvajset tisoč pobožnih duš. Pri kapelici so se odpele lavretanske litanije, ponovila storjena obljuba in opravile molitve za odvritev šibe potresa. Potem je prenesel knezoškof Najsvetejše, hranjeno izza velikonočne nedelje v kapelici, slovesno nazaj v šempetrsko cerkev. Skupna procesija se je vrnila nato zopet do stolnice, kjer se je razdelila v manjše procesije, ki so odšle vsaka v svojo cerkev. Enako se je opravila procesija naslednje leto. Med leti 1897. do 1922. je hodila potresna procesija od stolnice k uršulinkam. Izza leta 1922., odkar je bila jezuitska cerkev sv. Jožefa v Zrinjskega ulici blagoslovljena, hodi zaobljubljena procesija v to svetišče.

Toda cerkvena oblastva niso prirejale procesij samo v času hudih stisk in težav, ampak marsikdaj tudi ob tem ali onem slovesnem razpoloženju.

Pri šentjacobski jezuitski cerkvi je imela sedež *bratovščina brezmadežnega Marijinega spočetja*, katero so podpirale, dasi so bili njeni redni udje zgolj moški, kot dobrotnice prav obilno tudi ženske. V seznamu pripadnikov bratovščine nahajamo na prvem mestu ime cesarja Ferdinanda III., ki mu sledijo ime cesarja Leopolda I., nadalje imena škofov, generalnih vikarjev, proštov in dolge vrste najodličnejših osebnosti. Razume pa se, da so bili vpisani v bratovščini pretežno navadni meščani, trgovci, obrtniki in rokodelci. Bratovščina je prirejala sleherno leto v zahvalo, ker je premagal cesar Ferdinand II. rezensko mesto, procesijo k Devici Mariji v Polje, ki je slovelo kot božja pot. Procesija, ki jo je spremljala dostikrat deželna godba, je bila večidel ob godu Marije snežnice (dne 5. avgusta). Polje je postalo še bolj znano in znamenito, ko so zgradili leta 1711. ob cesti med ljubljansko šempetrsko in poljsko cerkvijo (do leta 1787. podružnico sv. Petra) dvanajst znamenj, predočujočih prav toliko Marijinih poti. Podobe v znamenjih je slikal Janez Jurič Remb leta 1712. Zadnja postaja krasno zasnovane skupine je poljska cerkev, katere veliki oltar je posvečen poslednji Marijini poti — njenemu vnebovzetju. Ker je postala pot v Polje sčasoma udom bratovščine predolga, je odhajala procesija izza leta 1754. v uršulinsko cerkev. — Na dan Marijinega obiskovanja (dne 2. julija) pa so hodili pobožni člani bratovščine že izza leta 1633. na Rožnik, kjer je bila peta sveta maša s kratko pridigo. Po cerkvenem opravilu so se vračali, ne glede na dobro ali slabo vreme, v sprevedu k Sv. Jakobu. — Tudi to bratovščino je kakor mnogo drugih zatrl cesar Jožef II.

Dne 26. februarja 1690. se je pričel *jubilej svetega leta* s procesijo od stolnice k jezuitom pri Sv. Jakobu.

Neko posebno pobožnost, ki se jo more prištevati le posredno med procesijo, je ustanovil ljubljanski menjalec Peter Anton Codelli pri stolnici. Določil je namreč, da so spremljali duhovnika, kadar je nesel k bolniku zadnjo popotnico, štirje cerkovniki s prižganimi svečami. A često so se pridružili sprevedu tudi drugi ljudje. Ustanovnik je plačeval cerkovnike,

»SLOVENCICA«

Oglašajte v »Slovincu«!

Zakaj? Ker je največji in najbolj razširjen sloven. dnevnik ter imajo zato oglasi v njem najzanesljivejši uspeh

Naš najcenejši popoldnevnik

»SLOVENSKI DOM«

(na mesec stane le 12 din) je dober informativni dnevnik, ki ga priporočamo vsakomur, zlasti vsem fisim, ki ne zmorejo naročnine za »Slovincu«

Časopise naročate lahko pri vseh naših podružnicah v Ljubljani, Mariboru, Celju, Ptuj, Kranju, Novem mestu in na Jesenicah in pa pri glavni upravi v Ljubljani, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Zakaj? Ker je najboljši slovenski dnevnik in ker ste zavarovani za 10.000—din za primer smrtne nezgode ★

kupil za uresničevanje svoje pobožne zamisli nov baldahin, majhno monštranco in ornamente ter skrbel tudi za svečavo.

Frančiškani so jeli dne 17. novembra 1692. proslavljati *kanonizacijo sv. Ivana Kapistrana in sv. Paškala Bajlonskega*. Slovesnosti so trajale teden dni. Med njimi so priredili tudi procesijo, v kateri so nosili podobe imenovanih svetnikov, teh zaščitnikov reda manjših bratov, ter je korakala četa meščanov z rdečimi križi na levici.

Vobče znano je, da velja vsako petindvajseto leto za sveto leto, ki se praznuje samo v Rimu, a v sledečem letu šele po ostalem vesoljnem svetu. Tako *praznovanje svetega leta* se je začelo pri nas dne 24. julija 1701., t. j. četrto nedeljo v mescu juliju. Verniki so morali obiskati štiri cerkve: stolno, sv. Jakoba, sv. Petra in Marijinega oznanjenja ali pa avguštinsko. Uvod v jubilej, trajajoč dva mesca, je bila slovesna procesija, nato pa je bilo videti domala sleherni dan v mestu po več procesij, dospelih iz raznih župnij Kranjske, Koroške in Štajerske. Za prejem odpustkov je zadostovala domačinom udeležba pri treh, tujcem pa dveh procesijah.

Dne 22. avgusta 1706. je bil začetek *štirinajstdnevni slovesnosti v novosezidani stolnici*. Prvo nedeljo je vzel knezoškof Ferdinand grof Kuenburg presv. Rešnje Telo iz oratorija, stoječega na prostoru sedanjega stolnega župnišča. Za prenos Najsvetejšega, shranjenega tam šest let, je bila prirejena veličastna procesija po mestu, okrašenem s slavoloki in drugim. Sedem dni pozneje (29. avgusta) pa so v slovesnem

Kadar potrebujete

tiskovine, knjige, brošure, prospekte, etikete, diplome, razglednice, plakate, letake, posestnice, koledarje, tiskovine za urade, trgovino in obrt ter ostale tiskovine bodisi v eno- ali večbarvnem tisku, tedaj se izvolite obrniti na

**TISKARNA
BAKROTISK
KAMNOTISK
OFSET-TISK
KNJIGOTISK
KLIŠARNA
ČASOPISJE
DNEVNIKI
ILUSTRACIJE**

JUGOSLOVANSKO TISKARNO

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA
ULICA ŠTEV. 6**

sprevodu nosili svetinje za šenklaško cerkev po mestnih ulicah.

Leta 1712. je papež Klement XII. prištel *kapucina Feliksa Kantaličana med svetnike*. Spričo tega dogodka je šla dne 4. septembra iz stolnice velika procesija v kapucinsko cerkev, pred katere vhomom se je dvigal velik slavolok, ves obilno okrašen z zelenjem in ponoči bajno razsvetljen.

Nekoč skoraj ni bilo v Ljubljani tedna v letu, da se ne bi pomikala pobožna procesija po njenih cestah. Po enkrat v mesecu, bodisi to ali ono nedeljo, je šla domala iz vsake ljubljanske cerkve kakšna procesija, a največkrat iz stolnice.

Odkar je bila posvečena prva slovenska župnijska cerkev svetnikoma Cirilu in Metodu pri Sv. Krištofu (1934.), se pomika na večer teh slovanskih blagovestnikov slovesna evharistična procesija z lučkami po Tyrševi cesti, Livarski ulici, Hranilniški cesti in Kuzmičevi ulici ter zopet po Tyrševi cesti nazaj v cerkev.

V sedanjem stoletju moremo zabeležiti v Ljubljani še več važnih cerkvenih obhodov v našem mestu.

V nedeljo dne 24. junija 1900. je bila velika procesija spričo *posvetila slovenskega naroda presv. Srcu Jezusovemu*. Vse župnije so se zbrale v procesijah v stolnici in od tod združene odšle po Mestnem trgu čez Hradeckega most in Novi trg, skozi Gosposko ulico in Zvezdo nazaj v izhodišče.

Dne 13. junija 1915. je bila v Ljubljani spokorna procesija, ki se je je udeležil celo deželni predsednik baron Schwarz z dvornim svetnikom grofom Chorinskim ter številnim deželnovladnim uradništvom.

Udeležba pri procesiji je bila kljub strašni vročini naravnost ogromna. Verniki vseh ljubljanskih župnij so se zbrali okoli znamenja Matere božje na Sv. Jakoba trgu. Procesija s podobo žalostne Matere božje iz cerkve sv. Florijana je šla iz šentjakobske cerkve po Starem in Mestnem trgu, mimo stolnice po Vodnikovem trgu, Kopitarjevi ulici, Sv. Petra cesti, Marijinem trgu, Wolfovi ulici na Kongresni trg pred uršulinsko cerkev. Tu je bil kratek nagovor, na kar so prenesli iz cerkve Najsvetejše, peli lavretanske litanije. Po blagoslovu se je procesija vrnila po Vegovi ulici, Emonski in Cozjovi cesti v cerkev sv. Jakoba, kjer je bil blagoslov.

Dne 19. marca 1922. je *blagoslovil jezuitsko cerkev sv. Jožefa* na Zrinjskega cesti knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Istega dne se je pričel sveti misijon, ki je trajal do 26. marca. Po končani misijonski pobožnosti je bila procesija z Najsvetejšim po Ciril-Metodovi, Zarnikovi in Streliški ulici in Zrinskega cesti. Praznik varstva sv. Jožefa — tretja nedelja po veliki noči — se proslavlja v tej cerkvi kot romarski praznik. Zaključí se s slovesno procesijo. Enaka procesija je tudi v nedeljo po prazniku presv. Srca Jezusovega. Ta procesija je zelo lepa in podobna oni v Križankah na veliko soboto zvečer.

Skoraj vsakomur je še v spominu večerna procesija dne 30. junija 1934., ko so bile prenesene svetinje iz škofije k na novo ustanovljeni župniji *sv. Cirila in Metoda* ob Tyrševi cesti. Kljub izredno slabemu vremenu je bila pri procesiji, v kateri so šli ljudje s prižganimi svečami, ogromna udeležba. A nekaj prav posebnega in izjemno veličastnega je bila velikanska

Splošno mizarstvo

Umek Ivan

**ELEKTRIČNO
STROJ. OBRAT**

Ljubljana - Glince

CESTA XI./12

✱

TELEFON 34-58

nočna procesija za časa evharističnega kongresa leta 1935.

Prenos svetih ostankov sv. Andreja Bobole. Na velikonočno nedeljo leta 1938. je sv. oče Pij XI. oklical poljskega mučenca Andreja Bobolo za svetnika. Njegovi ostanki so počivali poleg velikega očeta sv. Ignacija Lojolskega in velikega misijonarja sv. Frančiška Ksaverija v Rimu v jezuitski cerkvi Al Gesu. Sklenjeno je bilo, da se sveti ostanki tega moža po kanonizaciji prepeljejo na Poljsko. Ker se je ta prevoz vršil skozi Ljubljano, se je zbrala dne 9. junija 1938. ogromna množica ljubljanskega prebivalstva, da sprejme sveto telo mučenika sv. Andreja Bobole. Med gostim špalirjem se je povsod pobožno klanjalo ljudstvo svetim relikvijam, ki so jih vozili v galavozu pogrebnega zavoda štirje belci. Sveti ostanki so bili v kristalni krsti, ki je bila obilno s srebrom okovana. Sprevod se je pomikal po Masarykovi, Resljevi cesti čez Zmajski most, po Kopitarjevi ulici, po Poljski cesti in po Zrinjskega cesti do cerkve sv. Jožefa. Prevoz so otvorili fanfaristi Prosvetne zveze, nato so slovenski fantje v krojih nesli zastavo s podobo sv. Andreja Bobole. Malim križarjem v belih krojih in z zastavicami v rokah so sledili gojenci Marijanišča, gojenci salezijanskih zavodov in člani dijaških kongregacij. Za njimi so stopale gojenke Lichtenthurnovega zavoda, Marijine kongregacije za dijakinje, otroci Marijinih vrtecev, katerim so sledile velike klarise. Pred krsto so korakali občinski svetniki, poljski generalni konzul iz Zagreba z ljubljanskim poljskim konzulom ter odbor Društva prijateljev poljskega naroda. Bogoslovci pa so v sprevodu peli svetopisemske psalme. Na vrhu voza so bili rdeči emblemi, znamenja mučeništva. Za krsto so korakali stolni prošt z vsem stolnim kapitljem, stiški opat, pinski škof Niemira z vsem duhovniškim spremstvom. Nato so sledili mnogostevilni ljubljanski in okoliški duhovniki, redovniki ter vse ljubljanske in okoliške kongregacije z zastavami. Za številnimi redovnicami je stopalo ostalo ženstvo. Vsi udeleženci so peli evharistične in Marijine pesmi. Sprevod se je pomikal približno poldruugo uro skozi mesto in se ga je udeležilo okoli tri tisoč oseb. Slovesnemu prevozu mučnikovega trupla s kolodvora do cerkve sv. Jožefa je prisostvovala skoraj vsa Ljubljana.

Ob tretji četrti na dvajset so vzeli duhovniki krsto na ramena in jo prenesli v voz. Sprevod se je pomikal po Poljski cesti, Pred škofijo, Stritarjevi ulici čez trimostje in po Miklošičevi cesti na kolodvor. Spredaj je igrala salezijanska godba, za njo so korakali slovenski fantje in mladina. Nato so šli učenci orglarske šole in bogoslovci, ki so prepevali psalme, a za temi ostali udeleženci spreveda. Pred krsto je stopal ves stolni kapitelj s proštom, stolnim dekanom in stiškim opatom. Ob krsti sta korakali častna straža katoliške akademije in duhovščina. Za krsto so šli škof iz Pinske, poljski generalni konzul iz Zagreba in poljski konzul iz Ljubljane. Tem so sledili prijatelji poljskega naroda, občinski svetniki, fanfare, člani Prosvetne zveze, ministranti in zbor krščanskih mož z baklami v rokah, ki so molili in prepevali evharistične pesmi.

Sprevod, ki se ga je udeležilo okrog tri tisoč ljudi, je gledala ogromna množica ljubljanskega prebivalstva. Za časa spreveda so po vseh cerkvah zvonili z vsemi

»SPLIT« A. D.
ZA CEMENT PORTLAND - SPLIT

»SALONIT«

proizvodi:

Za strehe:

valovite in »Split« plošče ter šablone

Cevi:

za odpadne kanalizacije, dimovode in ventilacije, cevi za kable, žlebovi in odvodi

Ravne plošče:

za obleganje in v elektrotehnične namene

Opolnomočenec za dravsko banovino:

I. MACHIEDO

LJUBLJANA, ALEKSANDROVA 4/III

Telefon 39-08

zvonovi. Duhovniki so položili svete ostanke v dvorni voz, ki jih je odpeljal v svetnikovo poljsko domovino.

Dne 8. septembra 1940. je bila na Rakovniku svojevrstna pobožnost, združena s procesijo, v kateri je korakala mladina — dečki in deklice v starosti od šestega do štirinajstega leta — iz vseh ljubljanskih in tudi nekaterih okoliških župnij. Prireditvi je bil namen, da bi molitev otrok pripomogla, da bi nam ljubi Bog prizanesel s šibo vojne ter podelil svetu mirne in srečne čase.

Za konec se nam ne zdi odveč, ako kratko najpoprej opišemo najpomembnejšo procesijo sedanosti v Ljubljani, namreč procesijo sv. Rešnjega Telesa, kakor jo prirejajo dandanes štiri glavne ljubljanske župnije.

1. *Stolnica.* Ob osmih je slovesna pontifikalna sveta maša, tri četrti pozneje pa se začne ob lepem vremenu pomikati procesija izpred škofije ter ubere tole pot: Stritarjeva ulica, tromostje, Marijin trg, kjer je pred frančiškansko cerkvijo prvi blagoslov; Wolfova ulica, Kongresni trg, na katerega severozahodnem koncu je pred spomenikom presv. Trojice drugi blagoslov, ki se ga udeleži že poprej tam zbrana šolska mladina; Vegova ulica, Emonska cesta, Cojzova cesta, šentjakovski most, Sv. Jakoba trg, na katerem je pred Marijinim znamenjem tretji blagoslov; Stari trg in Mestni trg, kjer je na stopnišču magistratnega slosloja četrti blagoslov. — Razvrstitev procesije, med katero gredo organizacije in mladina v štiristopih, je takale: 1. Društva: 1. Prosvetna zveza z zastavo; 2. Ženska zveza; 3. Prosveta Ljubljana (mesto) s praporom; 4. Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov; 5. zasebni nameščenci; 6. zastopništva akadem-

ske zveze in katoliških akademskih društev kakor tudi njihova starešinstva. II. Ženske Marijine družbe: 1. dekliška v Lichtenthurnovem zavodu, 2. dekliška v Križankah, 3. uršulinska tretja, 4. uršulinska dijaška, 5. stolne kongregacije, 6. kongregacija gospodičen in gospá pri jezuitih. III. Bandero Naše Ljube Gospe: gojenke šolskih sester; poselska zveza s praporom; ženske svetilke; narodne noše. IV. Bandero presv. Rešnjega Telesa: mašni strežniki z Rakovnika; moški svetilci; dijaška kongregacija pri jezuitih; stolne dijaške kongregacije; kongregacija Zgodnja Danica; moške Marijine družbe; stolna Vincencijeva konferenca. V. Dečki in deklice s cvetjem. VI. Prva četa vojske z godbo. VII. Predsednik mestnega poglavarstva ali njegov namestnik s člani občinske uprave. Zastopništva stanovskih zbornic in javnih korporacij. Direktorji in profesorji srednjih šol, ravnatelji in učitelji meščanskih in strokovnih šol in šolski upravitelji, kolikor ne gredo v procesiji med učenci svojih zavodov. Zastopništva dravske direkcije pošte in telegrafa, podružnice poštne hranilnice, direkcije državnih železnic, dravske finančne direkcije in mestne kontrole, državnega tožilstva, sodišča, vseučilišča idr. VIII. Frančiškani, duhovščina, knezoškof z Najsvetejšim. IX. Ban z zapovednikom divizije. Banov pomočnik z načelnikoma upravnega in občega oddelka. Konzularni zbor. Ostali načelniki oddelkov in načelniki samostojnih odsekov banske uprave kakor tudi uradništvo te uprave. Državno in samoupravno uradništvo. Častniški zbor. X. Druga četa vojske.

2. *Frančiškani*. Procesija izide iz frančiškanske cerkve Marijinega oznanjenja ob osmih. Procesija se pomika po Miklošičevi cesti, Kralja Petra trgu, na katerem je pred sodno palačo prvi blagoslov, Tavčarjevi ulici, iz katere krene preko Tyrševe ceste na Ajdovščino, kjer je drugi blagoslov, potem nadalje po Tyrševi cesti, Šelenburgovi ulici, zgornjem robu Kongresnega trga, kjer je pri znamenju presv. Trojice tretji blagoslov, Gradišću, Cesti 29. oktobra, Napoleonovem trgu, na katerem je poleg križanske cerkve zadnji blagoslov, Vegovi ulici, spodnjem delu Kongresnega trga in Wolfovi ulici, iz katere gre preko Marijinega trga nazaj v cerkev.

3. *Sv. Peter*. Procesija, ki je njen izhod iz cerkve o poli sedmih, gre v začetku po prav končnem delu Sv. Petra ceste, nato pa po Fügnerjevi ulici, čez Šempetrski most na Ambrožev trg, potem po Poljanski cesti, kjer je pred Jožefiščem prvi blagoslov, na Krekov trg, na katerem je tik pred Kopitarjevo ulico drugi blagoslov, nadalje po pravkar imenovani ulici, Zmajskem mostu, Resljevi cesti, Komenskega ulici, Vidovdanski cesti, na kateri je pred zavetiščem svetega Jožefa tretji blagoslov, zahodnem in severnem robu trga Tabora in Prisojni ulici, da dospe na Jegličevo cesto, kjer je na križišču te in Šmartinske ceste zadnji blagoslov, a naposled krene po Jegličevi cesti in ob Hrvaškem trgu v župnijsko cerkev. Šempetrska Telovska procesija je glede udeležbe ljudstva vsako leto najštevilnejša ter slovi zlasti spričo izredne množice žen in deklet, ki se ponašajo z lepimi narodnimi nošami, kar daje sprevodu prav pestro sliko in mičen sijaj.

4. *Trnovo*. Začetek trnovske procesije je o poli sedmih. Procesija gre po Karunovi ulici, da pride Pred

UMETNI

iz pitne vode
se dobiva v
**MESTNI
KLAVNICI**
na licu mesta po 3 din
kos (12·50 kg)

konjušnico, kjer je prvi blagoslov. Nadalje se vije po Švabičevi ulici in Trnovskem pristanu, dokler ne dospe do Cerkevne ulice, kjer je drugi blagoslov. Potem odide čez Gradaščico na Krakovski nasip ter po Cojzovi in Emonski cesti, kjer je pri krakovski kapelici tretji blagoslov. Od tu zavije procesija v novejšem času na Mirje ter gre do konca Groharjeve ulice, kjer je zadnji blagoslov, po katerem krene čez ondotni most v Riharjevo ulico, da se vrne skozi Zeljarsko, Kopališko in Kolezijsko ulico v cerkev. Telovske procesije, pri kateri nosijo ribiško in čolnarsko bandero iz leta 1774. kakor tudi velikonočne procesije, se udeleži po navadi mestni župan ali pa njegov namestnik, ker je ljubljanski magistrat zavetnik trnovske župnije.

Ena najlepših velikonočnih procesij je gotovo ona na veliko soboto, ki izide izza leta 1904. ob osmi uri zvečer iz cerkve Marije pomočnice v Križankah. Kar tiče razsvetljave in časa, bi bila nekoliko podobna pasijonski na veliki petek. Do leta 1923. se je pomikala procesija iz cerkve po Vegovi ulici mimo poslopja banke »Slavije« in Gosposki ulici zopet nazaj v cerkev. Od prej omenjenega leta pa izide z Napoleonovega trga ter gre po Vegovi ulici, Cojzovi cesti, Bregu in Križevniški ulici nazaj v cerkev. Spredaj nosijo vstalega Zveličarja, nato pa slede dekliška, moška in dijaška kongregacija, nositeljice simbolov trpljenja, godba, Najsvetejše, Vincencijeva konferenca iz stolnice in verniki. Že tako veličastni obhod povzdigujejo še mnoge lučice na obzidju v Vegovi ulici in Cojzovi cesti, prižgani lampijončki in umetalni ogenj. Malokatera velikonočna procesija ima toliko gledalcev, kolikor ta.